

**YEDİ RENKLİ EĞİRDİR GÖLÜ
VE
ISPARTA’NIN İÇME SUYU PROBLEMİ**

Fikir Isparta Topluluğu (AR-GE)

Kasım 2024

Fikir Isparta Topluluğu:

- *Isparta için ekonomik, kültürel ve siyasal anlamda Isparta'nın gelişimine katkı sağlayacak fikri olan müteşebbis insanların bir araya getirmeyi,*
- *Isparta ilinin ticari ve sosyal hayatına katkıda bulunmayı,*
- *Isparta'nın sahip olduğu kaynaklarının tespiti ve bu kaynakların en doğru şekilde kullanılmayı, ülke genelindeki ticari gelişmeleri takip ederek reel ve uygulanabilir projelerle ülkemizin ticari paylaşımından ilimizin alacağı payı en yükseğe taşımayı,*
- *Her iş insanının ticari hayatta karşılaşılabileceği problemlerin çözümünde ve iş hayatı içinde ortak problemlerin doğru yönetilmesinde akıl üretmeyi,*
- *İlimiz bünyesinde akademik çalışmalar ve araştırmalar yaparak raporlar düzenlemeyi ve bu raporlara dayalı ilimizdeki ticari ve sosyal anlamda yeni alanlar yaratmayı ve bu konularda projeler üreterek müteşebbisin önünü açmayı*
- *İlin tüm paydaşlarının öneri, uygulama ve sorunların çözümünde ilimizin ticari olarak ortak menfaatlerini göz önünde bulundurarak bir araya gelmelerini sağlamayı ve bu kapsamda çaba harcamayı,*
- *İlimizin sahip olduğu potansiyele dikkat çekerek bu konuda karar alıcı siyasi ve bürokratik iradenin gerekli teşvikleri sağlaması için lobi faaliyetleri yürüterek ulusal ve uluslararası iş insanlarının yatırım yapmalarının özendirilmeyi*

hedefleyen iş insanlarının, akademisyenlerin, kanaat önderlerinin ve toplumun farklı kesimlerinden bireylerin bir araya gelerek oluşturduğu bir topluluktur.

AMACIMIZ

Isparta ilinin ekonomik ve sosyal hayatına katkıda bulunarak, ülkemizin özellikle Isparta'nın ekonomik durumunun analizini doğru ve reel bir şekilde öngörüp, ulusal ve uluslararası düzeydeki ticari alanın gelişmelerini yakından takip ederek ülkemizdeki paylaşımından ilimizin payını en yükseğe taşımaktır.

Bu rapor

Fikir Isparta Topluluğu'nun "Eğirdir Gölü Özel Hükümleri" uygulamasındaki zorunlu hükümlerin Devlet Su İşeri (DSİ) Bölge Müdürlüğü'ne, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'ne ve Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'ne yüklediği sorumluluklar çerçevesinde yapılanların ve yapılamayanların ortaya konduğu mevcut durumu ve Fikir Isparta Topluluğu olarak bizlerin çözüm önerilerini kapsamaktadır. ***Dolayısıyla bu rapor; herhangi bir kamu kurum ya da kuruluşumuzun eleştirisini yapmamakta; mevcut durumu ortaya konarak Ispartamız, ilçelerimiz ve dolayısıyla ülkemiz için hayati bir değere sahip olan Eğirdir Gölünün önemine dikkat çekerek kamuoyu oluşturmayı ve kamu kurum ve kuruluşlarımızın bu konudaki icraatlarında kamuoyu desteği sağlayarak işlerini kolaylaştırmayı hedeflenmektedir.***

Sayın Valim;

Sizlerin de malumu olduğu gibi, *Eğirdir Gölü Özel Hükümleri* uygulanmasının zorunlu kılındığı programların izlenme ve denetim süreleri 2016 yılında başlayıp 2020 yılında bitmiştir.

Bu sunumda, Isparta'nın içme suyu ihtiyacının %70'ini karşılayan Eğirdir Gölü ile ilgili olarak, özel hükümlere göre belirlenen sürede yapılan ve yapılamayan çalışmaları, ayrıca bu konuda yapılması gerekenleri önerilerimizle birlikte sınıflandırarak sunmaya çalıştık. Ayrıca, Isparta'nın içme suyu sorunlarına dair mevcut sıkıntıları ve çözüm önerilerimizi de iletmeyi amaçladık. Temel hedefimiz, Eğirdir Gölü'nün korunması ve Isparta'nın sağlıklı bir içme suyuna en kısa sürede kavuşmasıdır.

**Isparta Fikir Topluluğu Adına
İş İnsanı Yunus Karabulut**

YASAL DÜZENLEMELER

Stratejik bir öneme sahip olan Eğirdir Gölü'nde sorunların önlenmesi ve gölün korunması amacıyla 1991-2021 yılları arasında çeşitli kanun ve yönetmelikler çıkarılmıştır. Bunlar:

1. 26 Şubat 1991 tarihinde Eğirdir Gölü, ***İçme ve Kullanma Suyu*** olarak ilan edilmiştir.
2. 27 Mart 2008'de, Ulusal Sulak Alan Komisyonu tarafından onaylanan ***Eğirdir Gölü Yönetim Planı*** yürürlüğe girmiştir.
3. Eğirdir Gölü ve havzası için belirlenen Eğirdir Gölü Özel Hükümleri, 2872 sayılı Çevre Kanunu'na dayanılarak hazırlanmış ve 31 Aralık 2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ***“Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği”*** çerçevesinde 8 Mayıs 2012 tarihli, 1635 sayılı kararla yürürlüğe girmiştir.
4. 6 Ocak 2021 tarihinde, Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Eğirdir Gölü, 31356 sayılı Resmi Gazete'de ***Kesin Korunacak Hassas Alan*** olarak ilan edilip tescil edilmiştir. Bu kapsamda, gölün maksimum su kotu ile çevrili alan ***I. Derece Doğal Sit Alanı*** olarak belirlenmiş; ayrıca maksimum su kotundan itibaren 300 metrelik bir alan, ***III. Derece Doğal Sit Alanı*** olarak kabul edilmiştir. Eğirdir Gölü, aynı zamanda ***A Sınıfı Sulak Alan*** listesine dahil edilmiştir.
5. Karacaören'i Koruma Özel Hükümü, Eğirdir Gölü ve havzasının korunması amacıyla devreye girmiştir. Bu kapsamda, 16 Haziran 2012'de ***Eğirdir Özel Hükümü*** ve 14 Ağustos 2017'de ***Karacaören'i Koruma Özel Hükümü*** yürürlüğe girmiştir.

Karacaören'i Koruma Özel Hükümü, Karacaören Barajı'na yönelik olmasına rağmen, bu hükmün kapsadığı alan oldukça geniştir; bir ucu ***Gölcük ve Milas*** (Isparta Merkez) bölgesine, diğer ucu ise Eğirdir Boğazova'ya kadar uzanmaktadır.

Isparta ilini doğrudan ilgilendiren bu düzenleme, Karacaören Barajı Özel Hüküm Belirleme Projesi ve Havza Koruma Planı Yönetmeliği'nin 23. ve 25. maddelerinde yer almaktadır:

- ***Madde 23:*** "(Eğirdir'de) Boğazova başta olmak üzere, Balkırı, Eyüpler,

Tepeli, Hacıramazanlar, Çiftlik, Yukarı Gökdere ve Kırıntı bölgelerinde üç yıl içinde organik tarıma geçilecektir."

- **Madde 25:** "Organik tarıma geçilmesi gereken alanlar dışındaki tarım bölgelerinde, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün görüşleri doğrultusunda üç yıl içinde 'iyi tarım' uygulamalarına geçilecektir."

Bu kanun ve yönetmeliklerin yürürlüğe girmesinden ve Eğirdir Gölü'nün "İçme ve Kullanma Suyu" olarak ilan edilmesinden önce, bölgede hayvancılık ve kuru tarımın yaygın olduğu dönemlerde, yerel halkın anlatımlarına göre, göl suyu yemek pişirmek ve çay demlemek için kullanılırdı. Gelendost ve Eğirdir ilçelerinin içme suyu da herhangi bir arıtma işlemine tabi tutulmadan doğrudan Eğirdir Gölü'nden sağlanırdı (Anonim).

1990'lı yıllardan itibaren, içme suyu açısından stratejik bir öneme sahip olan Eğirdir Gölü için yasal düzenlemeler başlatılmıştır. Bu düzenlemelerle birlikte, suya bağlı yaşam kalitesini artırmak ve gelecekte karşılaşılabilecek riskleri önlemek amacıyla, ***Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği*** ve Eğirdir Gölü'ne özgü özel hükümlerle ***Havza Koruma İş Programı*** hazırlanmıştır. Ancak, bugüne kadar Eğirdir Gölü'nün su kalitesini artırmaya yönelik somut çalışmalar yapılmamıştır. Bu nedenle maalesef göl, tükenme noktasına gelmiştir. Göl, ***Kritik Eşik seviyesine (914 kotu)*** düştükten sonra, bu endişe verici durum Isparta kamuoyunda haklı bir kaygıya yol açmıştır.

GÖLÜN SU BÜTÇESİ

Gölün Girdileri

Eğirdir Gölü, kuzeyden güneye uzanan yapısıyla, yeraltı su kaynakları ve çevresindeki dağlardan gelen yağış suları ile beslenmektedir. Göl, güneybatı sahillerinde derin ve kuytu koylara sahiptir ve çok sayıda dere ile çaydan beslenmektedir:

Gölün Güneybatı Sahilleri: Bu bölgede derin ve kuytu koylar bulunmaktadır; yeraltı su kaynakları bu koylara su sağlamaktadır.

Gölün Batı Kesimi: Karstik yapının etkisiyle, bu alanda da çeşitli yeraltı su kaynakları yer almaktadır.

Yeşilada Çevresi: Göl içinde bulunan adaların çevresinde yeraltı su kaynakları bulunmaktadır.

Koca Pınar: Tırtar bölgesinden çıkmaktadır.

Can Ada Çevresi: Bu küçük adanın çevresinde de su kaynakları mevcuttur.

Kanlı Palamut Pınar: Gençali'nin yanından çıkar ve doğrudan göle akar.

Karaot Avlığı Pınarı: Kanlı Palamut Pınarı'nın hemen güneyinde yer alır.

Havutlu Pınarları: Tırtar bölgesinde bulunmaktadır.

Hoyran Boğazı: Gölün kuzey kısmında yer almakta olup, Hoyran Gölü ile bağlantı sağlamaktadır.

Gelendost Bölgesi: Bu bölgede, göle su sağlayan çeşitli kaynaklar bulunmaktadır.

Bu girdiler göl suyunun her yıl üçte birini yenilemektedir. Eğirdir Gölü, karstik yapısı nedeniyle çok sayıda yeraltı su kaynağına sahiptir. Yapılan hidrojeolojik çalışmalar ve gözlemler, gölün çevresinde **10'dan fazla yeraltı su kaynağı** olduğunu ortaya koymaktadır. Gölün su seviyesi, özellikle bu yeraltı kaynaklarının aktifliği ve yıllık yağış miktarına bağlı olarak değişiklik göstermektedir.

Bu kaynakların debisi, yağış miktarı, mevsimsel değişiklikler ve insan faaliyetleri gibi birçok faktörden etkilenerek sürekli değişim göstermektedir. Yeraltı ve yüzey su kaynakları, göl ekosisteminin sürdürülebilirliği açısından hayati bir öneme sahiptir.

Gölün Giderleri

- Göl havzasındaki yerleşim alanları ve Isparta merkezinin **içme suyu** ihtiyacı.
- Isparta ovalarının **sulama suyu** gereksinimi için kullanılan **DSİ pompa istasyonları**.
- **Kovada Kanalı** aracılığıyla Kovada Gölü'ne aktarılan su.
- Yaz aylarında meydana gelen **aşırı buharlaşma**.
- Eğirdir Gölü'nü besleyen yüzey su kaynaklarının, göl havzasında inşa edilen **gölet ve bentlerle engellenmesi** sonucu yüzey sularının göle ulaşamaması.

- Gölü besleyen yeraltı su bölgelerinde izinsiz açılan su kuyusu ve sondajlar.

Yeraltı Su Kaynaklarını Azaltan Başlıca Faktörler

Aşırı Su Çekimi: Tarım, sanayi ve içme suyu ihtiyaçları için yoğun yeraltı suyu çekimi, yeraltı sularının azalmasına yol açmaktadır. Özellikle kurak bölgelerde aşırı çekim, su seviyesinin düşmesine neden olmaktadır.

İklim Değişikliği ve Kuraklık: Artan sıcaklıklar ve azalan yağışlar, doğal su döngüsünü bozarak yeraltı su kaynaklarının yenilenmesini zorlaştırmaktadır. Kuraklık dönemlerinde yeraltı sularına olan talep artarken, yenilenme hızı düşmektedir.

Ormansızlaşma: Ağaçlar ve bitki örtüsü, suyun toprağa süzülmesini kolaylaştırmaktadır. Dolayısıyla ormansızlaşma, yağmur sularının hızla yüzeyden akıp gitmesine neden olarak yeraltı su depolamasını azaltmaktadır.

Bilinçsiz Tarımsal Sulama: Tarım alanlarında aşırı su kullanımı, suyun toprak tarafından emilimini azaltmakta ve yeraltı sularına ulaşamamasına neden olmaktadır. Ayrıca, yanlış sulama yöntemleri su israfına yol açmaktadır.

Kentleşme ve Betonlaşma: Artan yapılaşma ile beton ve asfalt kaplamalar, suyun toprağa nüfuz etmesini engelleyerek yeraltı su seviyesinin düşmesine neden olmaktadır.

Kirlilik: Sanayi atıkları ve tarımda kullanılan kimyasallar, yeraltı sularını kirletebilmektedir. Bu kirlilik, suların temizlenme sürecini zorlaştırmakta ve yeraltı su kaynaklarının kullanılabilir miktarını azaltmaktadır.

Doğal Taşkın ve Sel Olayları: Ani ve yoğun yağışlar, yeraltına süzülme yerine yüzey akışına neden olarak suların doğrudan denizlere ulaşmasına yol açmaktadır. Bu da yeraltı su kaynaklarının yeterince beslenememesine neden olmaktadır.

EĞİRDİR GÖLÜ ÖZEL HÜKÜMLERİNİN DSİ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜNE YÜKLEDİĞİ SORUMLULUKLAR

2016 yılında yürürlüğe girip 2020’de sona eren Eğirdir Gölü Özel Hükümleri’nin gerektirdiği yaptırımların DSİ Bölge Müdürlüğü’ne yüklediği sorumluluklar, bu süreçte gerçekleştirilenler ve gerçekleştirilemeyenler ile Fikir Isparta Topluluğu olarak önerilerimiz

MEVCUT DURUM

Eğirdir Gölü, Türkiye'nin en büyük ikinci içme suyu kaynağı olup, şu anda ciddi bir kirlenme ve su kaybı riski altındadır. Bu koşullar altında, gölün temizlenmesi 50-60 yıl kadar sürebilir ve hatta bu süreç, bazı durumlarda mümkün bile olmayabilir. Eğirdir Gölü, atalarımızdan korunup kullanılmak üzere devraldığımız bir miras ve gelecek nesillere bırakacağımız bir emanettir.

Eğirdir Gölü, iki bölümden oluşmaktadır: Kuzeydeki daha küçük kesim Hoyran Gölü olarak adlandırılırken, güneydeki kesime Eğirdir Gölü denilmektedir. Bu iki bölüm, Hoyran Boğazı ile birbirine bağlanmaktadır.

Eğirdir Gölü ile Kovada Gölü arasında doğal bir bağlantı sağlayan 22 km uzunluğundaki Kovada Kanalı bulunmaktadır. Bu kanal, başlangıçta Eğirdir Gölü'nden Kovada Gölü'ne akan göl suyunun bataklık oluşturduğu Eğirdir'in Bağlar Mahallesi ile Tepeli, Eyüpler, Cire, Yukarı Gökdere, Kırıntı ve Serpil köylerindeki bataklık halindeki arazilerin kurutulması amacıyla, bir drenaj kanalı olarak açılmıştır. Bataklık alanların kurutulmasının ardından, Boğazova bölgesinde meyveciliğin gelişmesiyle birlikte, Eğirdir Gölü'nden her yıl 15 Mayıs - 30 Eylül tarihleri arasında sulama suyu olarak meyve bahçelerine su sağlanması zorunluluk haline gelmiştir.

Kovada 1 HES'in inşasıyla birlikte, Eğirdir Gölü'nden Kovada Kanalı aracılığıyla Kovada Gölü'ne su transferi başlamıştır. Ancak, zamanla elma bahçelerinde ve Kovada HES'lerinde suyun aşırı ve bilinçsizce kullanılması, gölün yeterli yağış alamamasıyla birleşince, Eğirdir Gölü'nün ortalama derinliği 10 metreden 6 metreye düşmüş ve gölün yüzey alanında en az 80 km²'lik bir kayıp meydana gelmiştir.

Prof. Erkan Polat, Mayıs 2024'te düzenlenen Eğirdir Gölü ve Su Verimliliği Seferberliği Çalıştayında, göl havzasındaki aşırı su çekilmesini şu şekilde ifade etmiştir: “Yağışların azalması ve sıcaklık artışları nedeniyle, kuraklığın en belirgin

olduğu bölgeler arasında Gelendost ve Taşevi çevresi bulunmaktadır. Göl kıyısındaki çekilme, Gelendost bölgesinde 34 yıl içerisinde yaklaşık 876 metreye ulaşmıştır.”

Son 60 yıllık süreçte, Eğirdir Gölü'nün hidrolojik dengesi sürekli negatif olmuştur. Artan kuraklık ve aşırı su kullanımı, bu durumu daha da kötüleştirerek gölün ekolojik dengesinin bozulmasına ve ciddi problemlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu süreç doğal olarak gölün su hacminde önemli bir azalmaya yol açmıştır. Özellikle 2018'den itibaren, gölün su bütçesine yeterince önem verilmeden, Isparta ovalarında ***açık kanallar aracılığıyla ve kontrolsüz bir şekilde göl suyu, vahşi sulama amacıyla bahçelere yönlendirilmiştir.*** Bu durum, 31 Temmuz 2024 tarihli Eğirdir Su Ürünleri Fakültesi Basın Bildirisi'nde şu şekilde ifade edilmiştir: “Göl havzasında yağış miktarındaki düşüşe rağmen, gölü besleyen kaynakların kullanımına yönelik herhangi bir kısıtlama getirilmemesi mevcut sorunların oluşmasına neden olmuştur. 30 Temmuz 2024 itibarıyla, göl seviyesi 914,40 kotuna ve ortalama derinliği 4 metreye düşmüştür. Bu değerler, ***DSİ'nin su alma seviyesi olan 914,62 kotunun da altındadır. Ancak, DSİ hâlâ açık kanallardan ve kontrolsüz bir şekilde göl suyunu bahçelere yönlendirmeye devam etmektedir.***”

Devlet Su İşleri Müdürlüğü'nün resmi verileri de bu görüşü destekler niteliktedir. ***DSİ'nin her yıl Ekim ayında yaptığı ölçümlere göre:***

- 2017 yılında göldeki su seviyesi 917 metre 20 santim,
- 2018 yılında 916 metre 83 santim,
- 2019 yılında 916 metre 18 santim,
- 2020 yılında ise 915 metre 55 santim olarak tespit edilmiştir.

1975-2020 yılları arasındaki veriler incelendiğinde ise göldeki su seviyesinde 2 metre 76 santimlik bir düşüş olduğu görülmektedir.

Diğer ölçümlere bakıldığında;

Eğirdir ve Kovada Gölü Koruma Birliği tarafından yapılan ölçümlere göre, su seviyesindeki değişimler şu şekildedir:

- 23 Eylül 2020 tarihinde su seviyesi 915,69 metre olarak ölçülmüştür.
- 29 Ocak 2021'de seviye 915,76 metreye yükselmiştir.
- 2023'ün ilk yarısında ise 915,08 metre olarak tespit edilmiştir.

- 2024 yılı itibarıyla göl, kritik bir seviyeye ulaşmış olup, su seviyesi şu an 914,74 metre ile kritik kot değişimine oldukça yakındır.

Kuraklığın artması, yağışların azalması, tarımsal sulama için gölden su alınması ve buharlaşma gibi faktörler göz önüne alındığında, göldeki su kaybının devam edeceği ve bu durumun gölün mevcut ve gelecekteki varlığını tehdit edeceği açıktır. “Eğirdir Gölü’nden şu anda yaklaşık 35 bin hektarlık bir sulama alanı faydalanmaktadır. Yıllık su kaybı 500 milyon metreküp civarındadır; bunun yaklaşık 150 milyon metreküpü içme suyu ve tarımsal sulamada kullanılmaktadır. Geri kalan 350 milyon metreküplük kayıp ise, iklimdeki kuraklaşma ve sıcaklık artışı nedeniyle buharlaşma yoluyla kaybolmaktadır (<http://www.isparta.gov.tr/41122>).

Tabiatını Koruma Derneği bilim danışmanı Dr. Erol Kesici, göldeki çekilmenin yıllara göre göl alanı ve derinliğine etkisini Ekim ayı ölçümleriyle şöyle açıklamaktadır:

Göl yüzey alanı:

- 1960 öncesinde 518 km² iken,
- 1990'da 481 km²,
- 1997'de 479 km²,
- 2024 yılında ise 426 km²'ye kadar düşmüştür.

Dolayısıyla 1960-2024 yılları arasında göl alanında 92 km²'lik bir küçülme meydana gelmiştir.

Gölün ortalama derinliği:

- 1950'de 16 metre,
- 1960'ta 14,5 metre,
- 1970'ten sonra 12 metre,
- 1980-1990 arasında 11,3 metre,
- 2000'den sonra 8,8 metre,
- 2017'de 6,5 metre,
- 2020'de 5,3 metre,

- 2022'de 4,2 metre,
- 2023'te 4,1 metre olarak ölçülmüştür.
- 2024 Temmuz ayında ise, gölün ortalama derinliği 3,2 metreye kadar inmiştir.

Dolayısıyla 1950-2024 yılları arasında göl derinliğinde toplam 12,8 metrelik bir azalma yaşanmıştır.

Devlet Su İşleri Müdürlüğü'nün resmi verilerine göre, Eğirdir Gölü'ndeki su hacmi 1984 ile 2019 yılları arasında önemli değişiklikler göstermiştir:

- 1984 yılında, gölün yüzölçümü 463 km², ortalama derinliği 10 metre ve su hacmi 4 milyar 630 milyon m³ idi.
- 2019 yılında ise, gölün yüzölçümü 452 km²'ye, su hacmi ise 2 milyar 260 milyon m³'e düşmüştür.

Dolayısıyla 1984-2020 yılları arasında, gölün su hacmi 36 yılda 2 milyar 370 milyon m³ azalarak neredeyse yarıya inmiştir.

Niçin 2020'li Yıllarda Eğirdir Gölü Tükenme Noktasına Gelmiştir?

Eğirdir Gölü Yönetim Planı ve Eğirdir Gölü Özel Hükümleri çerçevesinde bu sorunu değerlendirdiğimizde şu noktalar öne çıkmaktadır:

- Tarımda damlama sulamaya yeterli yatırım yapılmaması, bazı bölgelerde hâlâ vahşi sulamanın ve aşırı su kullanımının bilinçsiz bir şekilde sürmesine neden olmaktadır.
- Son yıllarda yaşanan kuraklık ve değişen ekolojik koşullar dikkate alındığında, bilinçsiz ve aşırı su kullanımının önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması ve uygulanması gerekmektedir. Ancak, Eğirdir Gölü Özel Hükümleri ve TÜBİTAK tarafından yapılan bilimsel çalışmalara dayanarak belirlenen "Kritik Eşik" seviyesine düşüldüğü dönemlerde dahi, HES kaynaklı enerji üretimi için Kovada'ya kontrolsüz su verilmesi devam etmiştir.
- Havzada damlama sulama sistemine tam olarak geçilememesi, su yönetiminde önemli bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Göl, Kritik Eşik seviyesine (914 kodu) düştükten sonra, başta enerji ve tarım olmak üzere, göl suyunun bilinçsiz kullanımı sonucunda Eğirdir Gölü'nün ortalama derinliği 10 metreden 6 metreye düşmüş ve göl yüzey alanı en az 80 kilometrekare

kaybetmiştir. Bu durum, gölün su hacminin önemli ölçüde azalmasına yol açmıştır.

Yukarıda belirtilen faktörler, Eğirdir Gölü seviyesinde ciddi bir kayba neden olmuştur. Bu durumun somut bir göstergesi, Gelendost bölgesinde, gölün kıyıdan 1.5 kilometre içeriye çekilmesiyle açıkça gözlemlenmektedir.

Eğirdir Gölü Su Kodu Eski Seviyesine Nasıl Getirilebilir?

Eğirdir Gölü havzasında son yıllarda artan kuraklık ve buna bağlı olarak su seviyesinin giderek düşmesi, gölde önemli sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Gölün son yıllardaki hidrolojik dengesine bakıldığında, su bütçesinin sürekli olarak negatif olduğu görülmektedir. Bu durum, göl suyunun yeterince korunamadığını göstermektedir.

Özellikle 1990'lı yıllardan sonra gerekli tedbirlerin alınmaması sonucu, yaklaşık 40 çeşit kimyasal atık yeraltı ve yüzey sularıyla göle ulaşmış; 2012'den bu yana damla sulama yöntemine tam geçiş yapılamamış ve vahşi sulama yöntemleri kullanılmaya devam edilmiştir. Mayıs 2021'den itibaren, gölün tamamen kurumaması için Kovada'ya yönlendirilen suyun geçiş kapakları zaman zaman kapatılmış ve tarım arazilerinde sulama konusunda ciddi kısıtlamalara gidilmeye başlanmıştır. Ancak, alınan bu önlemler yetersiz kalmıştır.

Bu durumu, gölde zaman zaman yapılan ölçümler de doğrulamaktadır. Su seviyesinin 1975-2020 yılları arasında değerlendirildiğinde, 25 yıl içerisinde gölde 2 metre 76 santimlik bir düşüş meydana gelmiştir. Su hacmi açısından ise, 1984-2020 yılları arasında 36 yılda 2 milyar 370 milyon metreküp azalma yaşanmıştır. Kısıtlama kararları, göl ve havza çevresinde geçimini sağlayan kişileri olumsuz etkilemiştir.

Eğirdir Gölü çevresinde yeni gölet ve barajların yapımına son verilmelidir. Çünkü, Eğirdir Gölü çevresindeki göletler ve barajlar:

- Göl seviyesinin düşmesinin nedenlerinden biri olup, aynı zamanda çevresindeki bitki örtüsüne zarar vermektedir. Barajlar ve göletler, yeraltı su akışlarını ve yeraltı su dengesini bozmakta, bu da yeraltı su seviyesinin düşmesine ve kaynakların tükenmesine yol açabilmektedir.
- Göl çevresindeki gölet ve barajların inşası, çevre üzerinde olumsuz etkiler yaratmakta, bitki örtüsü ve hayvan yaşamını olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu zararların önüne geçilmesi ve çözülmesi için çevresel dengenin korunması ve sürdürülebilir su yönetimi politikalarının hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Su Yasası İhtiyacı (Niçin su yasaının çıkarılması gerekiyor?)

Ülkemizin içme suyu kaynakları açısından en zengin yöresi Göller Bölgesi'dir. Bu bölge, toplamda 36 bin 672 km²'lik bir alanı kaplamaktadır. Bu alanın 20 bin 591 km²'si Antalya'da, 8 bin 933 km²'si Isparta'da ve 7 bin 152 km²'si Burdur'da bulunmaktadır. Özellikle Isparta, il sınırları içinde en fazla gölet ve göle sahip olan bölgelerden biridir. Göller Bölgesi'nde 40'a yakın doğal göl ile DSİ tarafından işletmeye açılmış 129 baraj ve 140 gölet yer almaktadır.

Son yıllarda yaşanan kuraklıklar nedeniyle, Göller Bölgesi'ndeki barajlar, göletler ve özellikle Eğirdir Gölü'nde ciddi su kayıpları yaşanmıştır. Göldeki su kaybının en önemli nedenlerinden biri de bu kuraklıklardır. ABD Havacılık ve Uzay Dairesi (NASA) tarafından da Göller Bölgesi, yoğun kuraklık yaşayan bir bölge olarak tanımlanmaktadır. Bu durum, Mayıs 2021'de herkes tarafından açıkça gözlemlenmiş ve en çok etkilenenler, gölü yoğun bir şekilde kullanan Sulama Birlikleri ve bu birimlere bağlı üreticiler olmuştur.

Özellikle Eğirdir Gölü'nü korumak amacıyla, ilgili kanun ve beş yönetmelik ile göl havzasındaki sulu tarım, meyvecilik ve göldeki su kullanımı düzenlenmeye çalışılmaktadır. Ancak bu karmaşayı çözmek için Su Uzmanı Biyolog Sedat Karakoyun, yedi renkli gölün kurtuluşu için bazı önerilerde bulunmaktadır:

- Türkiye'de 'Su Yasası' bulunmamaktadır. 1926 yılında, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde "Sular Hakkında Kanun" adıyla 9 maddelik bir yasa çıkarılmış, ancak bu yasa 1956'da yürürlükten kaldırılmıştır.
- Su yönetimiyle ilgili yapılan çalışmalarda, Türkiye'de suyun 34 ayrı kurum ve kuruluş ile 79 ayrı mevzuat tarafından yönetildiği görülmektedir. Kurumlar arası koordinasyonun olmaması, suyun etkin bir şekilde yönetilmesini engellemektedir.
- Nitekim, Şubat 2021'de DSİ tarafından Eğirdir Gölü'nden kirli çamurun alınmasına yönelik başlatılan çalışmaya, Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü'nün resmi bir yazıyla itiraz etmesi, bu duruma somut bir örnek teşkil etmektedir.

- Halihazırda, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü ve TEMA Vakfı tarafından hazırlanan bir taslak "Su Yasası" bulunmaktadır. Tüm paydaşların bir araya gelerek, bu yasaya son şekli vermesi gerekmektedir. Su yasasının meclisten geçmesi ile suyun “bir sahibi” olacak ve su yönetimindeki çok başlılık sona erecektir.

İçme Suyu Olarak Kullanılan Eğirdir Gölünün Kritik Su Analizleri

31 Temmuz 2024 tarihinde Eğirdir Su Ürünleri Fakültesi tarafından yayımlanan basın bildirisinde, "Su hacminin azalmasıyla birlikte göldeki kirletici (ağır metal, pestisit, tuzluluk gibi) ve nütriyent (azot, fosfor vb.) konsantrasyonlarında artış beklenebilir" ifadesine yer verilmiştir.

Bu tür kirleticilerdeki artıştan en fazla etkilenecek olanlar, göl havzasındaki yerleşim bölgelerinde yaşayanlar ile bu suyu içme suyu olarak kullanacak olan Isparta halkıdır. Çünkü, TEMA Vakfı Bilim Kurulu Üyesi Prof. Kenan Demirkol'un belirttiği üzere, "Yediğimiz sebze ve meyveleri yıkamakla tarım ilacının yalnızca yüzde 40'ı uzaklaştırılabilmektedir. Geri kalan yüzde 60'ı, hatta tahta fırça ile fırçalansa bile, meyve ve sebzenin üzerinde kalmaktadır. Dahası, tarım ilaçları bitkiler tarafından kökleri aracılığıyla alınmaktadır.

Benzer şekilde, 2012 yılında SDÜ Su Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Şehnaz Şener tarafından yayımlanan bir raporda, göl ve çevresinde yapılan ölçümlerde bazı ağır metallerin varlığına rastlandığı belirtilmiştir. Bu raporda, göl suyundaki arsenik değerinin ortalama 12 mikrogram/litre olduğu, göl havzasındaki yeraltı sularında ise bu değer 24.1 mikrogram/litreye ulaştığı vurgulanmıştır. Raporda, arsenik kirliliğinin havzada kullanılan suni gübreler ve tarım ilaçlarından kaynaklandığı ifade edilmiştir (DHA, 6 Kasım 2012, Milliyet).

Özel Hükümlerin Isparta Ulaşımına Olumsuz Etkileri

Ne yazık ki çıkarılan kanun ve yönetmelikler tam anlamıyla uygulanmadığı gibi, 2021 yılında yürürlüğe giren *Korunacak Hassas Alanlar Yönetmeliği* de göl ve havzanın korunması meselesinde çözümü daha karmaşık bir hâle getirmiştir. 2012 ve 2017 yıllarında yürürlüğe giren Eğirdir ve Karacaören özel hükümleri kapsamında, *"Yeni karayolu yapımına izin verilmez; mevcut karayollarında ise yalnızca bakım ve onarım çalışmaları yapılabilir"* şeklinde bir ifade bulunmaktadır. Ancak bu durum, ulaşım sorunları nedeniyle zaten sıkıntı yaşayan bölgemizin sorunlarını daha

da derinleştirmektedir.

Özellikle, yaklaşık 15 yıldır tamamlanamayan Konya-Isparta karayolu yapım çalışmaları, bu özel hüküm gerekçesiyle sürekli ertelenmektedir. Bahane olarak, yolun **“2. ve 3. derece nitelikli ve sürdürülebilir sit alanları”** içinde kaldığı ileri sürülmektedir. Her ne kadar Eğirdir Gölü'nün korunmasını amaçlayan yasa ve yönetmelikler çıkarılmış olsa da bu düzenlemeler gölü korumak için yeterli olmamış, ileride de yeterli olmayacaktır.

Bu durum, Konya-Eğirdir-Isparta yolunun tamamlanmasını engellediği gibi, benzer bir şekilde Antalya-Isparta Dereboğazı yolu da Karacaören özel hükümlerine takılmaktadır. ***Söz konusu özel hükümler, Isparta'yı Türkiye'deki çevre illere duble yollarla bağlanamayan bir il konumuna düşürmekte; bu da başta turizm olmak üzere ilimizi ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda olumsuz bir şekilde etkilemektedir.***

FİKİR ISPARTA TOPLULUĞU ÖNERİLERİ

Eğirdir Gölü, ülkemizin ikinci büyük tatlı su kaynağı olması, doğal içme suyu niteliği taşıması ve Göller Bölgesi'nde içme, kullanma ve sulama suyu olarak kullanılmasından dolayı stratejik bir öneme sahiptir. Bu bağlamda:

- Göl için su kullanımı planlamasının mutlaka yapılması gerekmektedir.
- Tarımsal sulamada su kullanımı ciddi şekilde denetlenememekte ve halen vahşi sulama yöntemleri yaygın olarak kullanılmaktadır. Damlama sulama sistemine tam anlamıyla geçilmelidir.
- Eğirdir Gölü hiçbir zaman bir baraj gözüyle değerlendirilmemeli ve gölün biyolojik yaşamını sürdürebilmesi için su seviyesi mutlaka ortalama 10 metrenin üzerinde tutulmalıdır.
- Su kullanım planlamalarına uyulmaması nedeniyle, gölde yaşanan su kaybının iki Kovada Gölü ve iki Gölcük Gölü kadar olduğu ifade edilmektedir. Uzmanlara göre, Eğirdir Gölü'nün yüzey alanı son 10 yılda 520 km²'den 452 km²'ye düşmüştür. Bu nedenle tarım arazilerinde kullanılmak üzere gölden devasa borularla su çekilmesi ve Kovada-1 HES için Eğirdir Gölü'nden Kovada Gölü'ne gereğinden fazla su aktarılması durdurulmalıdır.

Gölün Giderleriyle İlgili Olarak;

- Göl havzasındaki gölet ve bentlerden tarımsal sulama sonrası ihtiyaç fazlası suyun gölü beslemesi için gerekli adımlar atılmalıdır.
- Göldeki çok başlı yönetim planları ve bu raporda belirtilen karmaşık durumların çözülmesi için Su Yasası'nın bir an önce çıkarılması gerekmektedir.

Yeraltı su kaynaklarıyla ilgili olarak;

- Tarım, sanayi ve içme suyu için yoğun şekilde yeraltı suyu çekilmesi, yeraltı su seviyelerinin azalmasına yol açmaktadır. Özellikle kurak bölgelerdeki aşırı su kullanımı, su seviyesinin düşmesine neden olmaktadır. Bu bölgelerde susuz tarım yöntemlerinin teşvik edilmesi gerekmektedir.
- Son yıllarda, tarım arazilerine gölden yalnızca kuraklık nedeniyle kısıtlı sulama suyu verilebilmesi, tarımsal sulama amacıyla izinsiz açılan çok sayıda su kuyusunun artmasına neden olmuştur. Bu durum, gölü besleyen yeraltı kaynaklarının azalmasına ve göldeki su seviyesinin daha da düşmesine yol açmaktadır. Eğirdir Gölü'nde yapılan kirlilik durumu ve kaynakları modelleme çalışmaları, gölün hidrodinamik modelinin (su hareketliliği) incelenmesiyle yeraltı sularının göl için bir rezervuar işlevi gördüğünü ortaya koymuştur. Raporda, Eğirdir Gölü'nün ekolojik yaşamının yeraltı su kaynaklarına bağımlı olduğu açıkça vurgulanmıştır. Bu nedenle, sürdürülebilir su yönetimi politikalarının hayata geçirilmesi için göl havzasındaki yeraltı su çekimi durdurulmalı, ***izinsiz sondaj faaliyetlerine kesinlikle izin verilmemeli*** ve izinsiz kuyuların açılmasını önlemek amacıyla acilen yasal ve idari düzenlemeler yapılmalıdır.
- Bugün, gölü besleyen yeraltı suları, özellikle Isparta'nın içme suyu ihtiyacını karşılayan havzalarda, tarımsal sulama amacıyla DSİ'den ruhsat alınmadan açılan çok sayıda su kuyusu nedeniyle ciddi bir tehdit altındadır. Tarım arazilerinin sulanamadığı gerekçesiyle göl havzasında ***izinsiz açılan bu kuyuların önlenmesi*** için gerekli tüm idari ve cezai yaptırımlar ivedilikle hayata geçirilmelidir.
- Su kaynaklarının etkin ve adil bir şekilde yönetilmesini sağlamak için su yönetimi ve kullanım yöntemleri yeniden gözden geçirilmeli ve gerekli revizyonlar yapılmalıdır. Ayrıca, Su Kanunu'nun yasalaşması için gereken

adımlar ivedilikle atılmalıdır.

Kuraklık nedeniyle çekilmeyi önlemek için;

- Türkiye'nin ikinci büyük tatlı su kaynağı olan Eğirdir Gölü'nde, 1986'dan bu yana devam eden kuraklık ve kirlilik sorunlarının önlenmesi amacıyla DSİ 18. Bölge Müdürlüğü tarafından -geç de olsa- **“Yan Havzadan Su Aktarım Projesi”** hazırlanmıştır. Bu proje kapsamında, Bağlılı-Ayvalıpınar'dan Köprüçay'a akan suyun yaklaşık 40 milyon metreküpünün, 14 kilometrelik isale hattı ve 85 metre pompajla Eğirdir Gölü'ne taşınması planlanmaktadır. Projenin ön ihalesinin mart ayında gerçekleştirildiği, yapım ihalesinin ise 2025 yılının ilk yarısında yapılmasının hedeflendiği belirtilmiştir. DSİ tarafından hazırlanan bu projenin, göle sağlanan su girdilerinin artırılması ve giderlerinin azaltılması yoluyla Eğirdir Gölü'nün kurtarılmasında önemli bir adım olması nedeniyle hızla gerçekleştirilmesi gerekmektedir.
- Gölü besleyen ana kaynaklar olan *Akçay, Pupa ve Değirmençay üzerindeki barajlardan, içme suyu amaçlı kullanımlar haricinde* mutlaka belirli bir oranda suyun göle bırakılması sağlanmalıdır.
- 1953, 1969, 2004 ve 2015 yıllarında, aşırı yağışlar sonucu Eğirdir Gölü taşma aşamasına geldiğinde, tarımsal sulama amacıyla Kovada Gölü girişindeki mekanik kapaklar açılarak su Kovada Kanalı'na yönlendirilmiş, böylece taşkın önlenmiş ve denge sağlanmıştır. Günümüzde ise Kovada Gölü girişindeki suyun kanalda tutulmasını ve muhafazasını sağlayan mekanik kapakların titizlikle kontrol edilmesi büyük önem taşımaktadır. Zira tarımsal sulama adı altında kanala sürekli su verilmesi ve bu suyun HES tarafından kullanılması, Eğirdir Gölü'nde sürekli bir kayba yol açmaktadır. Bu durum, gölün su bütçesini olumsuz etkileyerek su kaybına neden olmaktadır.

Tarımsal sulamayla ilgili olarak;

- Köprübaşı ve Kırıntı Köyü'ndeki *regülatörler, sensörlerle izlenerek* su kayıp ve kaçakları daha etkin bir şekilde kontrol edilebilir. Bu kapakların kontrolü sıkılaştırılarak düzenli bir şekilde kapatılması durumunda, Eğirdir Gölü'nün korunması mümkün olacaktır. Ancak, bu önlemler alınmazsa stratejik öneme sahip Eğirdir Gölü'nde su seviyesi daha da düşecek ve gölün kuruması halinde

havzadaki ovalara su temin edilemez hale gelecektir.

- Tarım Bakanlığı'nın 2012 yılından bu yana hayata geçiremediği uygulamalar arasında olan, göl havzasında ürün bölgeleri oluşturulması, organik ve iyi tarım uygulamalarına geçişin hızlandırılması ve kuru tarım bölgelerinin planlanması bir an önce gerçekleştirilmelidir. Bu amaçla özendirici teşvikler ivedilikle hayata geçirilmelidir. Ayrıca, iyi tarım uygulamaları dışındaki tarımsal faaliyetlere izin verilmemelidir. Bu süreçte DSİ ve Tarım İl Müdürlüğü, koordineli ve programlı bir şekilde çalışmalıdır.

Tarımsal sulamayla ilgili bu tedbirler alınmadığında;

- Aşırı sulama nedeniyle stratejik öneme sahip Eğirdir Gölü'nde su seviyesi hızla düşecek ve bu durum gölün kuruma riskini artıracaktır. Göl havzasında elmacılık gibi tarımsal faaliyetler sona erme tehlikesiyle karşı karşıya kalırken, balık türleri ve turizm de ciddi zarar görecektir. Ayrıca, Eğirdir Gölü'nden Isparta'ya içme suyu sağlanması ve Isparta ile Gelendost Ovalarına sulama suyu verilmesi imkânsız hale gelecektir. Ancak daha endişe verici olan, gölün sürdürülebilirliği ve geleceği ciddi şekilde tehlikeye atılmış olacaktır.
- 2020 ve 2021 yıllarından itibaren, gölün kritik eşik seviyesine düşmesiyle birlikte, gölden su çekmek amacıyla dışarıda yerleştirilen borular, 2021 Nisan ayından itibaren gölün içine doğru 1-2 kilometre uzatılmıştır. Bu gelişme, Eğirdir Gölü'nün ciddi su kayıplarına uğradığını ve özellikle ilkbahar aylarında su seviyesinin en yüksek olması gerektiği dönemde dahi ciddi düşüşlerin yaşandığını açıkça göstermektedir.

Su yasasının çıkarılmasıyla ilgili olarak;

- Su Yasası, 2012 yılında kamuoyuna sunulmuş ancak çeşitli güncellemelerle hala TBMM'de yasalaşmayı beklemektedir. 2024 yılı itibarıyla, yasanın yeniden düzenlenmesi ve yasalaştırılması için çalışmalar sürmektedir. Temennimiz, bu yasanın bir an önce yürürlüğe girmesidir. Eğirdir Gölü'nün mevcut durumunu sadece iklim değişikliği ve kuraklıkla açıklamak, kamu vicdanını yaralamaktadır. Eğer ilgili kanunlar ve yönetmelikler eksiksiz bir şekilde uygulanmış olsaydı, bugün gölde ve Isparta'nın içme suyunda yaşanan krizler çok daha hafif atlatılabilirdi.

Ulaşım ile ilgili olarak;

- Yukarıda Eğirdir ve Karacaören özel hükümleri çerçevesinde ulaşım başlığında ortaya konan sorunların doğurduğu zorunluluktan kaynaklı olarak Isparta'nın sosyo-ekonomik yapısını olumsuz etkileyen temel ulaşım problemlerinin çözümü için, Eğirdir ve Karacaören özel hükümlerinde yol yapım çalışmalarını mümkün kılacak düzenlemelerin bir an önce hayata geçirilmesi gerekmektedir.

EĞİRDİR GÖLÜ ÖZEL HÜKÜMLERİNİN İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜNE YÜKLEDİĞİ SORUMLULUKLAR

2012 yılında yürürlüğe giren ve 2020 itibarıyla güncellenen Eğirdir Gölü Özel Hükümleri'nin, İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne yüklediği sorumluluklar; bu süre zarfında gerçekleştirilen ve eksik kalan uygulamalar ile Fikir Isparta Topluluğu'nun önerileri

MEVCUT DURUM

“Eğirdir Gölü havzasında, gölü kirletme potansiyeli en yüksek faaliyetlerin başında tarımsal etkinlikler gelmektedir. Özellikle elmacılık başta olmak üzere göl çevresinde yoğun şekilde sürdürülen meyve yetiştiriciliği bu duruma önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır. Bu faaliyetlerde kullanılan gübreler ile bitki gelişimine zarar veren her türlü zararlı organizmaya karşı kullanılan zirai ilaçlar (pestisitler), yapılan sulama faaliyetleriyle birlikte gölü en ciddi şekilde tehdit eden unsurlar arasında yer almaktadır” (Eğirdir Gölü'nde Kirlilik Durumu ve Kirlilik Kaynakları Modelleme Çalışması Raporu,21.3.2013).

Raporda da vurgulandığı üzere, tarımsal faaliyetlerde su israfının önlenmesi amacıyla Özel Hükümlerde, *“Göl sınırından itibaren 300 metre mesafedeki mutlak koruma alanında organik tarıma geçilmelidir”* ifadesi yer almasına rağmen, bu konuda gereken adımlar henüz atılmamıştır.

Eğirdir Gölü Havzası'nda tarımsal ilaç hazırlama platformlarının sayısı yetersiz olup mevcut platformlarda işletme sorunları yaşanmaktadır. Bölgede bir tarım sezonunda 8 kez ilaçlama yapılmakta, bu süreçte Eğirdir İlçesi'nde toplam 10 bin ton ilaçlı su kullanılmaktadır. Her ilaçlama döneminde yaklaşık 20 bin adet (yaklaşık 2 ton) ilaç ambalaj atığı ortaya çıkmakta ve bu durum, bir sezonda Eğirdir İlçesi'nde 16 ton pestisit (zirai ilaç) ambalaj atığına yol açmaktadır. Genel olarak göl havzasında yıllık tarımsal ilaçlama sonucu oluşan ambalaj atıkları, Eğirdir'de 16 ton, Gelendost'ta 18 ton, Senirkent'te 18 ton, Uluborlu'da 10 ton ve Yalvaç'ta 8 ton olmak üzere toplamda 70 tona ulaşmaktadır (Anonim, 2008).

Özel Hükümlerde, *“Havza genelinde, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından teknik olarak uygun bulunması durumunda, başta Boğazova olmak üzere Balkırı, Eyüpler, Tepeli, Hacıramazanlar, Çiftlik, Yukarı Gökdere ve Kırıntı'da 3 yıl içinde organik tarıma geçilecektir”* ifadesi yer almaktadır. Ancak, organik tarıma

geçilememesi durumunda ne olacağı, bu sürecin yaptırımları ve sorumluların kimler olduğu konularında herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Organik tarıma geçişin nasıl sağlanacağı konusunda da Özel Hükümlerde somut bir bilgi bulunmamaktadır.

Eğirdir Gölü Havzasında Tarım Kaynaklı Kirliliğin Önlenmesi ve Denetim Süreçlerindeki Eksiklikler

Eğirdir Gölü havzasında tarım kaynaklı kirliliğin en önemli nedenlerinden biri, bilinçsizce kullanılan sentetik gübreler ve tarım ilaçlarıdır. Bu durum, Eğirdir Gölü’nde Kirlilik Durumu ve Kirlilik Kaynakları Modelleme Çalışması Raporu’nda şu şekilde ifade edilmiştir: *“Yörede kullanılan gübre türlerinden sentetik olarak hazırlanmış gübrelerin yıllık ortalama miktarı bin 60 ton azot, 725 ton fosfor ve 15 ton potasyumdur. Bu sentetik gübreler, toplam 51 bin 100 hektarlık tarım arazisinde uygulanmaktadır. Ayrıca, havzada kullanılan tarımsal ilaçlar (pestisitler), yaklaşık olarak 195,4 ton civarındadır.”*

Eğirdir Gölü Havzasında Tarımsal Faaliyetlerde 12 Yıllık Eksiklikler

Eğirdir Gölü Özel Hükümleri Kapsamında 2012-2020 Yıllarında Tamamlanması Planlanan Havza Koruma Planı Uygulama Programında 12 yıldır gerçekleştirilemeyenler ve tamamlanması gerekenler şu şekildedir:

- Eğirdir Gölü Özel Hükümlerinin Genel Hükümler başlıklı 4(m) fıkrasında, *“Havza genelinde, zirai mücadele ilaçları (pestisit) kullanımı yerine biyolojik ve biyoteknik yöntemlerin kullanımı teşvik edilmeli ve desteklenmelidir”* ifadesine yer verilmesine rağmen, havza genelinde çevre dostu ve ekolojik dengeyi koruyan biyolojik ve biyoteknik yöntemlerin kullanımına başlanamamıştır. Ayrıca, göl havzasında ekolojik tarım ve iyi tarım uygulamalarına geçiş sağlanamamıştır.
- Eğirdir Gölü Özel Hükümlerinin Genel Hükümler başlıklı 4(n) fıkrasında, *“Havza genelinde kurulan tarımsal amaçlı ilaç hazırlama istasyonlarının sayısı, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü’nün görüşleri doğrultusunda düzenlenir”* ifadesi yer almaktadır. Ancak havza genelinde tarımsal amaçlı ilaç hazırlama istasyonları planlanan alanlarda tam olarak tesis edilememiştir. Göl çevresinde ilaçlama kontrolü yapılmamaktadır. Bu durum, göle yılda yaklaşık 25 bin ton zehirli madde akışına neden olmaktadır.

FİKİR ISPARTA TOPLULUĞU ÖNERİLERİ

Organik tarımla ilgili olarak;

- Kritik düzeyde kirliliğe neden olduğu bilimsel olarak tespit edilen alanlarda, “iyi tarım uygulamaları” teşvik edilmelidir. Gerekirse, göl havzasındaki tarım deseni değiştirilerek, elmaya alternatif, benzer gelir sağlayan ancak daha az ilaç ve gübreye ihtiyaç duyan ürünlere yönelinmelidir. Örneğin, üst kotlarda kiraz, kayısı, vişne, şeftali, erik, ceviz ve badem; göle yakın bölgelerde ise organik bağcılık, organik gül ve yem bitkileri yetiştiriciliği gibi uygulamalara geçilmelidir.
- İlaçlamadan kaynaklanan ambalaj atıklarının azaltılabilmesi amacıyla, organik ve iyi tarım uygulamalarına geçiş süreçlerinde yöre halkı özel tarım teşvikleri ile desteklenmelidir. Ayrıca, organik tarım ve iyi tarım uygulamalarına geçişi kolaylaştıracak yeterli çalışmalar yapılmalıdır.
- Göl havzasında tarım yalnızca iyi tarım uygulamaları çerçevesinde gerçekleştirilmelidir; bu kapsamın dışındaki tarımsal faaliyetlere izin verilmemelidir.

Eğirdir Gölü Havzası Koruma Planı kapsamında 2012-2020 arasında tamamlanamayanlar ve gereklilikler ile ilgili olarak;

- Eğirdir Gölü Özel Hükümlerinin Göl Koruma Alanı başlıklı 6.3(f) fıkrasında, **“Mevcut tarım alanlarında, Havza Koruma Planı Uygulama Programında tanımlanan sürelerde iyi tarım uygulamalarına geçilecektir”** ifadesi yer almasına rağmen, Eğirdir Gölü çevresindeki yerleşim ve tarım alanlarında bu uygulamaların hayata geçirilmesi için gereken adımlar atılamamış, iyi tarım uygulamalarına yönelik tarım alanı tahsis gerçekleştirilememiştir. Bunun için acilen çalışmalar yapılmalıdır.
- Eğirdir Gölü Özel Hükümlerinin Göl Koruma Alanı başlıklı 6.3(e) fıkrasında, **“Rehabilite edilecek tarım alanlarında, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü’nün görüşleri doğrultusunda organik tarıma geçilecektir”** ifadesi yer almasına rağmen, göl havzasında rehabilitasyon çalışmaları tamamlanarak 2020 yılına kadar organik tarıma geçiş sağlanamamıştır. Bunun gereği yerine getirilmelidir.
- **“Göl havzasında ekolojik koşulları iyileştirici, yağış iklimini düzenleyici,**

erozyonu önleyici ve erozyon nedenlerini ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalar yapılır” hükmü göz ardı edilmiş; aksine, göl havzasında maden ocaklarının açılmasına adeta göz yumulmuştur. Oysa, orta mesafeli koruma alanlarında 6.3(e) fıkrasında, “Maden ocakları açılmaz” hükmü açıkça yer almaktadır. Bunun gereği yapılmalıdır.

- Eğirdir Gölü Özel Hükümlerinin Genel Hükümler başlıklı 4(1) fıkrasında, *“Eğirdir Gölü’nden sulama suyu temin eden havza dışındaki sulu tarım arazilerinde, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü’nün görüşleri doğrultusunda, Havza Koruma Planı Uygulama Programında belirtilen sürelerde damla sulama yöntemine geçilecektir”* ifadesi yer almasına rağmen, 2020 yılında tamamlanması öngörülen *“Eğirdir Gölü Özel Hükümleri, Havza Koruma İş Programı”* kapsamında bu hedef tam anlamıyla gerçekleştirilememiştir. Eğirdir, Gelendost, Yalvaç ve Senirkent ilçelerinde, göl havzasının kısa, orta ve uzun mesafeli koruma alanları içinde yer alan tarım arazilerinin tamamında *“Kapalı Sistem”* ve *“Damla Sulama Yöntemi”* uygulamasına geçilememiş; bu yöntemlere geçiş yapılmayan bölgeler için ise net bir planlama ortaya konulmamıştır. Alınmış olun bu kararların acilen uygulanması elzemdir.

EĞİRDİR GÖLÜ ÖZEL HÜKÜMLERİNİN ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜNE YÜKLEDİĞİ SORUMLULUKLAR

2016’da Yürürlüğe Giren ve 2020’de Sona Eren Eğirdir Gölü Özel Hükümlerinin Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne Yüklediği Sorumluluklar: Bu Süre Zarfında Yapılanlar, Yapılamayanlar ve Fikir Isparta Topluluğu önerileri

MEVCUT DURUM

Sanayi atıkları ve tarımda kullanılan kimyasallar, yeraltı sularını kirletebilmekte ve bu durum, suların temizlenme sürecini zorlaştırarak yeraltı su kaynaklarının kullanılabilir miktarını azaltmaktadır. Özellikle zirai ilaçlar, sanayi atıkları ve evsel atık sular, göl havzasındaki yeraltı sularını kirleterek Eğirdir Gölü’nün ekosistemini tehdit etmektedir.

Ekosistemi tehdit eden evsel atık sular, *Eğirdir Gölü’nde Kirlilik Durumu ve Kirlilik Kaynakları Modelleme Çalışması Raporunda* şu şekilde açıklanmaktadır:

- İlk kirletici kaynak, nüfusu 35 bin olan Yalvaç ilçesi ve çevresindeki yerleşimlerin atık sularının deşarj edildiği Yalvaç Deresi’dir.
- İkinci kirletici kaynak, toplam nüfusu 35 bin olan Senirkent, Uluborlu, Büyük Kabaca, Küçük Kabaca, Uluğbey, Yassıören, Dereköy ve Ortayazı yerleşimlerinin atık sularının deşarj edildiği Pupa Çayı’dır.
- Üçüncü kirletici kaynak ise, toplam nüfusu 12 bin olan Gelendost ve çevresindeki yerleşimlerin atık sularının deşarj edildiği Gelendost Drenaj Kanalı’dır (Güneş, 2008).

Rapor verilerine göre, Eğirdir Gölü’ne taşınan evsel atık su miktarı günlük 5 bin 740 m³, yıllık ise 2 milyon 95 bin 100 m³ olarak hesaplanmıştır.

FİKİR ISPARTA TOPLULUĞU ÖNERİLERİ

- *Eğirdir Gölü’nde Kirlilik Durumu ve Kirlilik Kaynakları Modelleme Çalışması Raporunda* atıksu arıtma tesisleri ile ilgili olarak, “Isparta ve bölgesinde bulunan 51 belediyeden 27’si Eğirdir Gölü Havzasında yer almaktadır. Bu belediyelerden beşi ilçe belediyesi statüsündedir. Ancak, havzada bulunan 27 belediyeden yalnızca Eğirdir ve Yalvaç Belediyelerinde atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır. Bölgedeki doğal arıtma sistemlerinde ise baca

tıkanması ve otlandırma çalışmalarının yapılmaması gibi işletme sorunları yaşanmakta; bu nedenle doğal arıtma tesisleri, gerekli deşarj standartlarını sağlayamamaktadır. Bu durum, İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü tarafından rapor edilmiştir.” denilmiştir. Dolayısıyla ***Eğirdir Gölü’nün su kalitesinin korunması için, atıksu arıtma tesislerinin inşa edilmesi ve evsel atıksuların arıtılmadan göle deşarj edilmesinin önlenmesi gerekmektedir.***

- Özel Hüküm Havza Koruma Planı kapsamında, “***Senirkent-Uluborlu ve Yalvaç-Gelendost Atık Su Arıtma Tesislerinin temeli hemen atılmalı, havzada bulunan yaklaşık 50 köyde doğal arıtma sistemleri bir an önce tamamlanmalı ve gölün tüm çevresine yeşil kuşaklama yapılmalıdır.***” ifadesi yer almasına rağmen, 2024 yılı itibarıyla bu konularda herhangi bir somut adım atılmamıştır. Bu bağlamda gerekli çalışmalar başlatılmalıdır.

Yeşil kuşaklama yapılmadığı sürece, göl havzasında kirliliğin önlenmesi mümkün değildir. Yeşil kuşak, gölün ekosistemini koruyacak en önemli tedbirlerden biri olarak, adeta gölün sigortası niteliğindedir. Aynı şekilde, Senirkent-Uluborlu ve Gelendost-Bağlılı-Yaka yerleşimlerine ait Atık Su Arıtma Tesislerinin, 2015 yılına kadar Bakanlık onaylı Havza Koruma İş Programı çerçevesinde tamamlanması gerekiyordu. Ayrıca, Yalvaç Deri Sanayi işletmelerinin Organize Sanayi Bölgesi'ne (OSB) taşınması ve Yalvaç OSB'ye ait Atık Su Arıtma Tesisinin 2015 yılında faaliyete geçirilmesi planlanmıştı. Ancak, Yalvaç OSB'nin faaliyete geçememesi nedeniyle bu hedefler gerçekleştirilememiştir. Dolayısıyla Özel Hüküm Havza Koruma Planı kapsamında:

- Gölü besleyen Pupa Çayı ve Yalvaç Deresi için sulak alan içi bitkilendirme çalışmalarına bir an önce başlanmalıdır.
- Planda yer alan “Senirkent-Uluborlu ve Yalvaç-Gelendost Atık Su Arıtma Tesislerinin temeli derhal atılmalı, havzada bulunan yaklaşık 50 köyde doğal arıtma sistemleri bir an önce tamamlanmalı ve gölün tüm çevresine yeşil kuşaklama yapılmalıdır” ifadeye rağmen, 2024 yılı itibarıyla bu konularda herhangi bir somut adım atılmamıştır. Gerekli çalışmalara acilen başlanmalıdır.
- 2017 yılında yürürlüğe giren Karacaören'i Koruma Özel Hükmüne göre, Isparta suları ile beslenen Karacaören 1 ve 2 Barajları, aynı zamanda Antalya'nın içme suyu havzasıdır. Bu kapsamda, Havza Koruma İş Programı ve Kentsel Atıksu Yönetimi Programı çerçevesinde: Isparta Merkez'e bağlı Kayıköy, Deregümü,

Yakaören ve Yazısöğüt Atık Su Arıtma Tesislerinin revizyonunun 2017-2018 yıllarında tamamlanması planlanmıştı. Balkırı, Ağılıköy, Gökdere ve Çobanisa Atık Su Arıtma Tesislerinin revizyonlarının ise 2017-2021 yılları arasında tamamlanması gerekiyordu. Bu çalışmaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

- Karacaören 1 ve 2 barajları ile göletleri, Havza Koruma İş Programı çerçevesinde, Eğirdir’e bağlı Beydilli, Tepeli, Eyüpler, Akdoğan, Yuvalı, Aşağıgökdere, Yeşilyurt ve Taşyayla köylerinde yapılması planlanan paket arıtma tesislerinin 2017-2021 yılları arasında tamamlanması öngörülmekteydi. Bu tesislerin inşa edilmesindeki amaç, çevrenin korunmasının yanı sıra, Antalya’ya su sağlayacak olan Karacaören Barajı’na zehirli atıkların ulaşmasını engellemektir. Dolayısıyla bu çalışmalar tamamlanmalıdır.

GENEL DEĞERLENDİRME

Uygulamalardaki Denetimsizliğin Sonuçları

Eğirdir Gölü Özel Hükümlerin yapılmasını zorunlu kıldığı programların izlenme ve denetim süreçleri 2016 yılında başlamış ve 2020 yılında sona ermiştir. Ancak bu süre zarfında DSİ, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü ile İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, özel hükümlerde belirtilen yükümlülüklerini tam olarak yerine getirememiş ve bu durum, gölün geleceğini olumsuz yönde etkilemiştir. Eksiklikler şu şekilde sıralanabilir:

- TR61 Düzey 2 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı’nda endüstriyel faaliyetlere ilişkin olarak şu ifadeler yer verilmiştir: ***“Su kirliliğine neden olan unsurların entegre çözümlerle kontrol altına alınması ve uygun arıtma teknolojileri kullanılarak atıkların çevreye zararsız hale getirilmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra, belediyelerin mevcut atıksu arıtma tesislerini aktif olarak çalıştırması, atık suyun neden olduğu su ve toprak kirliliğinin önlenmesi için önemli bir adımdır.”*** Yine Özel Hükümlerde, ***“Havzadaki evsel ve endüstriyel nitelikli atık sular için deşarj standartlarının uygulanması acilen sağlanmalıdır”*** ifadesi yer almasına rağmen, bu konuda yeterli adımlar atılamamış ve uygulama aşamasına geçilememiştir.
- Eğirdir Gölü Özel Hükümlerinde, ***“Havza genelinde 3 yıl içinde basınçlı sulama sistemlerine geçilecektir ve bu kapsamda yapılacak projelere desteklemelerde öncelik tanınır.”*** ifadesi yer almaktadır. Ancak uygulamanın üçüncü yılı tamamlanmış olmasına rağmen, havzada basınçlı sulama sistemlerinin hangi oranlarda ve hangi bölgelerde hayata geçirildiği konusunda net bir bilgi

bulunmamaktadır.

- Eğirdir Gölü Özel Hükümlerinde, *“Havzada yapılacak depolama tesisleri (baraj, gölet vb.) inşaatı için derelerden kum ve çakıl çıkarılmasına, yalnızca depolama tesisi inşaatı bitiminde kapatılmak şartıyla izin verilebilir.”* ifadesi yer almasına rağmen, göl havzasını tehlikeye sokacak şekilde mermer ocaklarına ruhsat verilmeye devam edilmektedir.
- Eğirdir Gölü Özel Hükümlerinde *“Havza genelinde hayvansal atıkların İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünün görüşleri doğrultusunda tarımda kullanımı sağlanır.”* ifadesine yer verilmiştir. Ancak, bu konuda bugüne kadar herhangi bir proje üretilmemiştir.
- Eğirdir Gölü Özel Hükümlerinde, *“Havza genelinde tüm köyler için ‘Köy Yerleşik Alanı ve Cıvarı’ ilgili idarece belirlenir. Belediye ve mücavir alan sınırları içerisindeki imar planı bulunmayan mevcut yerleşimlerin (mahalle, köy ve mevralar) müstakbel gelişme alanlarını da kapsayan yerleşik alan sınırları, ilgili mevzuat çerçevesinde Bakanlığın da görüşü alınarak belirlenir.”* ifadesine yer verilmiştir. Ayrıca, *“Bu hükümler Çevre Düzeni Planı ve Plan Hükümlerine aynen işlenir.”* denilmektedir. Ancak, Çevre Düzeni Planı’na Özel Hükümlerle ilgili bilgilerin işlenmediği görülmektedir.
- Eğirdir Gölü Özel Hükümlerinde, *“Havza sınırları içinde, Bakanlığın da görüşü alınarak, belediye ve mücavir alan sınırları içerisindeki imar planı bulunmayan mevcut yerleşimlerin (mahalle, köy ve mevralar) müstakbel gelişme alanlarını da kapsayan yerleşik alan sınırları, ilgili mevzuat çerçevesinde belirlenir.”* ifadesi yer almasına rağmen, bu sınırların henüz belirlenmediği görülmektedir.
- Eğirdir Gölü Özel Hükümlerinde, *“Kırsal yapı ve kırsal sürdürülebilirliğe dayanan kültürel miras ile yerel mimari tarzın korunması ve ‘çevreye duyarlı yerleşim’ tasarım ilkelerinin uygulanması havza genelinde özendirilecektir.”* ifadesi yer almasına rağmen, havza genelinde özellikle mutlak koruma alanı ile kısa ve orta mesafeli koruma alanlarında betonlaşma devam etmektedir. Ayrıca, kültürel miras ve yerel mimari tarzın özendirilmesi konusunda yeterli adımlar atılmamaktadır.
- Eğirdir Gölü Özel Hükümlerinde, *“Eğirdir ilçesi Kaleburnu, Can Ada ve Yeşil Ada arasındaki dolgu suretiyle oluşturulmuş yolun kaldırılarak, su sirkülasyonunun sağlanması amacıyla köprü yapılmasına, Havza Koruma Planı’nda belirtilen*

şartların yerine getirilmesi kaydıyla izin verilir.” ifadesi yer almasına rağmen, 12 yıldır köprü yapımına yönelik olumlu bir adım atılmamıştır.

DARİDERESİ 1 VE 2 GÖLETLERİ VE ISPARTA’NIN İÇME SUYU PROBLEMİ

2024 yılında Folkmedya tarafından yapılan bir araştırmaya göre, Isparta’nın ikinci öncelikli sorunlarından biri içme suyu problemidir. Isparta, içme suyu ihtiyacının büyük bir kısmını Eğirdir Gölü’nden karşılamaktadır. Türkiye’nin ikinci en büyük içme suyu rezervuarı olan Eğirdir Gölü’nden Isparta’ya içme suyu temini 1986 yılında başlamıştır. Ancak, son üç yıldır yaşanan kuraklık nedeniyle gölün su seviyesi 919 kodunun altına düşmüş ve bu durum Isparta’da içme suyu sıkıntısına yol açmıştır. Bu gelişme, Isparta’nın içme suyu kaynaklarını hayati bir öneme taşımıştır. 1986 yılına kadar Isparta’nın içme suyu, Gölcük ve Andık Deresi kaynaklarından sağlanmaktaydı. Gölcük Krater Gölü’nün suyunun çekilmeye başlaması ve Andık Deresi’nden alınan suyun yetersiz hale gelmesi üzerine, 1995 yılında temeli atılan Darıderesi-1 Göleti, içme suyu problemine çözüm olarak devreye alınmıştır.

2021, 2022 ve 2023 yıllarına ait Çevre ve Şehircilik Raporlarında, Isparta’nın içme suyu sorununa dikkat çekilmiş ve şu ifadelere yer verilmiştir: “Isparta merkezinde içme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet veren Isparta Belediyesi’nin şebekesi, toplam 271 bin 396 kişiye hizmet vermektedir. Belediye’ye ait bir adet içme suyu arıtma tesisi bulunmakta olup içme ve kullanma suyu Eğirdir Gölü ve Darıderesi Göletinden temin edilmektedir. Yıllık temin edilen su miktarı 24 milyon 589 bin 567 m³’tür. Ancak, ***Eğirdir Gölü ve Darıderesi Barajı’nın mevcut su seviyesinin düşmesi nedeniyle, birkaç yıl içinde suyun yetersiz gelmesi tehlikesi bulunmaktadır.***”

Grafik 1. 2023 Yılında Isparta Belediyesi Tarafından Merkez İlçe Nüfusuna İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi ile Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı (Isparta Belediyesi, 2024).

Ekim (2024) ayında Isparta Belediye Başkanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre, şehrimizin yıllık su ihtiyacı 24 milyon metreküptür. Bu miktarın:

- Yüzde 69,1'i (16 milyon m³) Eğirdir Gölü'nden,
- Yüzde 15,1'i Darıderesi-1 Göleti'nden,
- Yüzde 15,4'ü ise tali kaynaklardan (Andık Deresi, Gölcük Gölü ve diğer doğal kaynaklar) karşılanmaktadır.

Gölcük Gölü'nden genellikle devamlı su alımı yapılmamakta, yalnızca acil durumlarda ve belirli oranlarda (20–60 l/s) su alınabilmektedir.

2015 yılında inşasına başlanan ve bitme aşamasına gelen Darıderesi-2 Barajı'nın depolama kapasitesi ise 4,72 milyon m³'tür (DSİ Genel Müdürlüğü). Darıderesi-2 Barajı tamamlandığında, Isparta'nın 2050 yılına kadar olan içme suyu ihtiyacını karşılamak amacıyla kullanılacaktır.

Isparta İçme Suyu Probleminin Çözümü İçin Fikir Isparta Topluluğu Önerileri

- **Bağlılı-Ayvalıpınar'dan Köprüçay'a Akan Suyun Eğirdir Gölü'ne Taşınması:** Yaklaşık 40 milyon m³ suyun Eğirdir Gölü'ne taşınması projesi acilen hayata geçirilmelidir. Bu proje, Eğirdir Gölü'nün su seviyesini yükselterek hem gölün ekosistemine katkı sağlayacak hem de Isparta'nın içme suyu sorununa önemli bir çözüm sunacaktır.
- **Akçay Barajı'ndan İçme Suyu Temini:** Yapımı tamamlanmak üzere olan Atabey ilçesindeki Akçay Barajı'ndan içme suyu temini çalışmaları başlatılmalıdır. Bu çalışma, Isparta'nın içme suyu problemini önemli ölçüde hafifletecektir.
- **İçme Suyu Arıtma Tesisinin Kurulması:** Eğirdir Gölü'nden gelen suyun içme suyu kalitesinin artırılması amacıyla, suyun alındığı kaynağa bir içme suyu arıtma tesisi yapılmalıdır.
- **Darıderesi-2 Göleti'nin Tamamlanması:** 2015 yılında yapımına başlanan Darıderesi-2 Göleti'nin bir an önce tamamlanarak Isparta'nın içme suyu ihtiyacına katkı sağlaması gerekmektedir.
- **Mevcut İçme Suyu Tesislerinin Bakımı ve Onarımı:** Hâlihazırda faaliyet gösteren Isparta içme suyu tesislerinin bakım ve onarımları acilen yapılmalı ve tesisler yenilenmelidir.

- ***Yağmur ve Kar Sularının Depolanması:*** Yerleşim merkezlerinde kar ve yağmur suları depolanarak, bu suların arıtılarak içme suyu olarak kullanılması veya park ve bahçe sulamalarında değerlendirilmesi sağlanmalıdır.

Sayın Valim,

Topluluğumuz, bu rapora dayalı olarak su konusuyla ilgili her türlü çalışmada paydaş olmaya hazırdır. Yukarıda belirtilen rapor, felaket tellallığı amacı taşımamakla birlikte, maalesef geç kalınmış ya da tamamlanamamış projeler nedeniyle her geçen gün daha da kronikleşen bir sorunu ortaya koymaktadır.

Karamsarlığa kapılmadan, hâlâ bir çözüm olduğuna inanmaktayız. Mevcut durumun bir an önce ilgili kurumlarca ele alınarak, şahsınızın önderliğinde çözüme kavuşturulmasının, Isparta'mızın geleceği için önemli bir katkı sağlayacağına yürekten inanıyoruz. Ancak, her geçen günün, sorunun çözümünü daha da zorlaştırdığı ve çözümün hem ekonomik hem de sosyal açıdan pahalı ve karmaşık bir hale gelmesine neden olabileceği endişesini taşımaktayız.

Sayın Valim, yalnızca bu sorunun çözümüne yönelik atacağınız adımlar dahi, ileride memleketimizin isminizi hayırla anmasına vesile olacaktır.

Arz ederim.

**Fikir Isparta Topluluğu adına
İş İnsanı Yunus KARABULUT**